

Irena BRAJEVIĆ

Udruga proizvođača i zastupnika sredstava za zaštitu bilja RH

irena.brajevic@crocpa.hr

TRGOVINA KRIVOTVORENIM SREDSTVIMA ZA ZAŠTITU BILJA I ILEGALAN UVOZ/UNOS – SVE VEĆI PROBLEM NA GLOBALNOJ RAZINI

Pojam „krivotvorina“ znatno se češće povezuje s odjećom, obućom i sličnim predmetima nego uz sredstva za zaštitu bilja (SZB) iako je promet krivotvorenim SZB sve veći problem na globalnoj razini. Također je sve veći ilegalan uvoz/unos SZB. Ako bi se ukupna količina ilegalno uvezenih SZB obuhvatila jednom tvrtkom, to bi bila po veličini četvrta ili peta kompanija u svijetu koja se bavi proizvodnjom i prometom SZB.

Europska Komisija, Uprava za zdravlje i sigurnost hrane objavila je „ad hoc“ studiju o prometu nezakonitim i krivotvorenim SZB. Ta studija potvrđuje da krivotvorena sredstva dosežu oko 10 % ukupnoga prometa SZB. Države članice koje kopnom graniče sa tzv. „trećim zemljama“ više su ugrožene ilegalnim uvozom SZB. Skandinavske zemlje (Danska, Švedska, Finska) najmanje su izložene opasnosti od ilegalnog uvoza.

Europska promatračnica za povrede prava intelektualnog vlasništva pri Europskom uredu za intelektualno vlasništvo objavila je 8. veljače 2017. desetu ekonomsku studiju koja se bavi utjecajem problema povreda prava intelektualnog vlasništva u pojedinim industrijskim sektorima u Europskoj uniji. Izvorni je naziv te studije: „The economic cost of IPR infringement in the pesticides sector“. Ona pruža uvid u podatke o posljedicama krivotvorenja u sektoru proizvodnje pesticida za svih 28 država članica Europske unije, uključujući i Hrvatsku.

Studija pokazuje da legitimni proizvođači pesticida godišnje gube oko 1,3 milijarde eura prihoda zbog prisutnosti krivotvorenih pesticida na tržištu Europske unije, što čini 13,8 % prodaje u tom sektoru. S prodajnim gubicima povezan je i izravni gubitak od 2.600 radnih mjesta u Europskoj uniji. Studija razmatra i indirektno negativne učinke na druge segmente gospodarstva koji su posljedica krivotvorenja u ovom proizvodnom sektoru.

EUROPOL zadnjih nekoliko godina uspješno provodi tzv. Operaciju Silver Axe kojoj je cilj sprječavanje i sankcioniranje krivotvorenih i nezakonitih SZB. U 2017 godini u Operaciji Silver Axe II sudjelovalo je 16 država članica EU i 28 partnera iz privatnog sektora, među kojima i svjetsko udruženje industrije (Crop Life International) i Europska Udruga za zaštitu bilja (ECPA). Za uspješno provođenje te akcije prijeko je potrebna suradnja i koordinacija svih ključnih nadležnih službi i privatnog sektora (Carina, Policija, inspekcija Ministarstva poljoprivrede, industrija). **U Operaciji Silver Axe II koja je trajala 10 dana, zaplijenjeno je 122 tone (kg ili litara) krivotvorenih SZB. Tim sredstvima je**

moglo biti tretirano 488 ha poljoprivrednih usjeva!

U Operaciji Silver Axe III, koja se provodila u proljeće 2018., prvi je puta sudjelovala i Republika Hrvatska. Rezultati akcije još nisu objavljeni.

Industriji za zaštitu bilja od presudne je važnosti da se SZB pravilno i odgovorno primjenjuju u skladu s uputama na etiketi proizvoda. Udruga CROCPA provodi projekt „Stop nezakonitim pesticidima“ po uzoru na ECPA-u, a cilj je podizanje svijesti o opasnostima povezanim uz primjenu krivotvorina. Postoje brojni primjeri iz prakse i video zapisi o ogromnim štetama u nasadima koje su nastale zbog primjene takvih sredstava. Takva sredstva nisu ispitana i vrlo su rizična za zdravlje ljudi i za okoliš.

HDBZ kao i Udruga CROCPA održali su nekoliko sastanaka i skupova na kojima su pokušali pronaći rješenja za suzbijanje kriminala povezanog uz SZB, što uključuje trgovinu krivotvorinama i nezakoniti uvoz/unos SZB u Republiku Hrvatsku. Poljoprivredne ljekarne, poglavito na područjima koja graniče sa Srbijom i Bosnom i Hercegovinom, u sve su lošijem položaju jer im dio prometa „odnose“ tzv. putujući distributeri koji ilegalno trguju SZB na području RH, prodavajući cjenovno povoljnija SZB. Problem treba sustavno početi rješavati, a s obzirom na to da RH prvi put sudjeluje u EUROPOL-ovoj akciji, nadamo se da je to i prvi korak koji vodi tome cilju. Povoljno je i to što nadležne službe, kao i struka, pokazuju volju i spremnost da surađuju na tom području, pa će problem krivotvorenih SZB i ilegalan unos/uvoz SZB sigurno biti i dalje vrlo aktualna tema na stručnim skupovima i sastancima.

stručni rad